

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Mundus Aspectabilis Philosophice Consideratus

Falck, Joseph

Augustae Vindelicorum, 1740

§. VIII. Plantarum proprietates.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95848](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95848)

§. VIII.

Plantarum proprietates.

Miras esse plantarum virtutes apud omnes in confesso est, & qui eas teneret; hominum vitæ parceret plurimum, & crumenæ. Libri integri hac de re scribuntur, ex quibus ego excerpam pauca, ne labor excreseat nimium, præcipua tamen additis causis, ut ex iis fundamentum habeatur intelligendi reliqua, ad quorum explicationem recolligi quoque possunt ea, quæ de virtutibus occultis & medicaminum viribus alibi diximus.

1. Igitur quædam plantæ humores purgant: sic radix rhabbari, quæ è regione Orientali ad nos advehitur, bilem purgat, dum ejus corpuscula chylo & sanguini immixta, & per circulationem delata in bilis receptacula, hujusmodi humores dividunt, & attenuant, perque laxatos meatus secum asportant. Idem dicendum de agarico ad pituitam, de elleboro ad melancholiam purgandam. Uti enim ars chymica dissolventia varia subministrat, dissolvendis variis materiis idonea; sic providissima natura plantis indidit virtutes varias, variis in animali corpore materiis & humoribus penetrandis, incidendis, attenuandis, dissolvendis, avhendis aptissimas.

2. Aliæ ventriculum comprimentes vomitum provocant, ut cortex juglandis, folia genistæ, nux vomica, hypecuana, &c.

3. Quædam urinam cient, ut radices fœniculi, apii, graminis pampinellæ, absinthium, urtica, borago, juniperi, amygdalæ amaræ, &c. quatenus meatus laxant, & obstructions dissolvunt, sicut & serum in venis; unde renes laxant, per quos urina percolatur.

4. Quædam sudorem provocant, ut carduus benedictus, pampinella, angelica, &c. dum humores dissolvunt atque attenuant, & poros laxant.

5. Quædam diversis corporis partibus malè affectis utiles sunt: capiti quidem calidæ & siccæ, ut betonica, salvia, hyssopus, ros marinus, serpillum, &c. Frigidæ etiam humectantes, ut rosa, viola, nymphaea, lactuca, portulaca, cucurbita, &c. Oculis profunt fœniculum, ruta, chelidonium majus &c. Pectori profunt calidæ & siccæ, ut hyssopus, tussilago, betonica, ficus, amygdalæ dulces &c. frigidæ quoque nonnullæ, ut hordeum, viola, melva, &c. Cordi profunt melissa, borago, succus citri &c.

6. Aliquæ sanguinem sistunt, vel quia sanguinem quasi coagulant, ut papaver, portulaca, &c. vel quia extrema venularum orificia obstruunt, ut plantago, absinthium &c.

7. Aliæ somnum conciliant, ut lactuca, papaver, opium, nymphaea, solanum, lolium, & recentes ficus, quatenus obstructione levi organorum interioris cerebri regressum spirituum animalium impediunt ad tempus. Aliæ contra somnum fugant, continuis quasi aculeis organa sollicitando, uti caffè. Quædam ebrietatem conciliant, ut lolium: aliæ sternutationem provocant, quasdam fibras leniter vellicando; ut betonica, piper album, zingiber &c.

8. Quædam ori vel naribus admotæ cerebrum purgant, excrementa pituitosa in palatum vel nares proliciendo, ut betonica, salvia, origanum, majorana, sinapi, tabacum, quod ultimum ex insula Tabaco à Lusitanis in Europam missum est, appellaturque apud Gallos planta Nicotiana, eò quòd Joannes Nicod, cum Legatus esset à Francisco II. Gallorum Rege ad Sebastianum Lusitanæ Regem

Regem anno 1560. primus omnium tabacum in Gallias attulerit. Quamvis autem planta hæc purget cerebrum, atque etiam antidotum sit adversus aërem contagiosum, quod vel ex eo patet, quia ex eo tempore, quo milites tabaco utuntur, inter ipsos pestis non adeò grassatur; si tamen nimis copiosè adhibeatur, tunc memoriæ nervos debilitare dicitur, atque etiam stomacho, pulmonibus, & ipsi cerebro nocere.

9. Quædam plantæ vermes enecant, ut absinthium, amygdalæ amaræ, aloë, allia, myrrha, &c. quædam venenosæ sunt, ut colchicum, cicuta &c. quædam econtra antidoti virtute pollent, ut angelica, ruta, morsus diaboli, carthus benedictus, calendula, &c.

10. Quæ ad cibariam rem pertinent, coquos consule: fat erit dicere, panem triticeum rectè præparatum & coctum pro optimo omnium cibo haberi, quia satis facilè concoquitur, & in bonum chylum abit. Quod autem vulgò dicitur: panis repletio pessima: aliqui ita intelligunt, quòd, qui nauseam habent circa panem, pessimam corporis constitutionem habeant; nausea enim illa seu repletio signum est oppletionis pessimorum humorum.

11. Aliquæ vulnera curant, ut dictamnium, quod ex inflicto vulnere ferrum educit, quia vulnus laxat, unde ferrum suo pondere cadit.

12. Calamintha feles recreat; fraxinus & ruta serpentes abigunt.

13. Planta, Pudica dicta, ad tactum hominum illico contrahitur, quia halitu humano ejusdem fibrillæ constringuntur: quidam flores solem sequuntur, ut heliotropium: Arbor Japonica ferro mirè gaudet &c.

14. Denique prætereundus non est cortex Indicus, Chinkina dictus, qui exsiccatus & in pulverem redactus contra quartanæ & tertianæ diurnos insultus tantæ virtutis est, ut jam remedium sit tritum & vulgare. Cortex amarus est, multoque igne constat & acidis: hinc sanguinem & humores vitiatos purgat, & materiam fermenti febrilis dissipat. Si tamen frequentior sit ejusdem usus, præsertim in iis, qui debiliore sunt stomachi, periculum est, ne curando febrim, hydropisim procreet.

His adde arborem, non ita pridem in Lodovisiana ad Mississipi, detectam, cujus folia à Palacharum Natione Palachina dicuntur: sumuntur uti herba Thè, sed in dupla dosi, & miram habent virtutem; appetitum excitant, purificant sanguinem, bilem & pituitam evehunt, lassitudinem absterunt, optima sunt contra calculum & arthritidem, ut habetur in novissimis relationibus.

Coçolate, si compositum sit genuinum, laudatur à Purchatio non modò uti decoctum gratissimum, sed etiam ut capiti, stomacho, cæterisque partibus vitalibus amicissimum, quod crudos humores emendat, amissas vires reparat, curas abigit &c.

C A P U T II.

De Vita Brutorum.

§. I.

Variae Brutorum Species.

Generalis eorum divisio est in terrestria, aquatilia & volatilia, prout nempe vel terram, vel mare, vela aërem incolunt: nullius autem habitatio

L 1

ignis